

Bába, K. - Kovács, Gy.:

Adatok a Királyhágó környéke, a révi szurdokvölgy és a Tordai hasadék Mollusca-Faunájához /Román Szocialista Köztársaság/ - Angaben zur Molluskenfauna der Umgebing von Királyhágó, des Klammtales von Rév und der Tordaier Schlucht /Rumänische Sozialistische Republik/

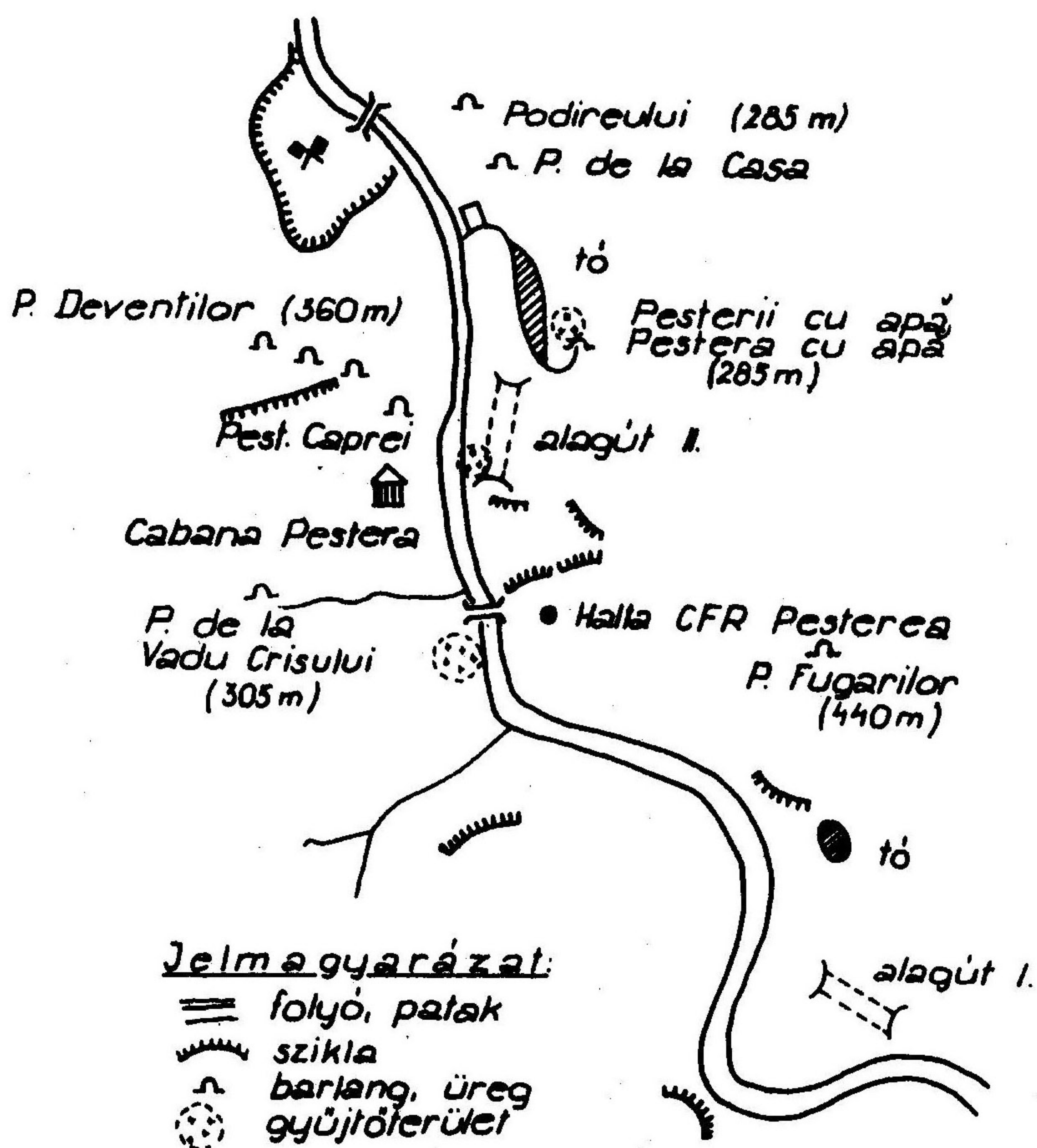
A Magyar Alföld malakofaunistikai vizsgálata során a Mollusca-fajok elterjedésének kapcsolatait kutattuk a szomszédos Román Szocialista Köztársaságban a Kőrösök vízgyűjtőterületén.

A vizsgálatokat 1972 szeptemberében és 1974 augusztusában végeztük állami tanulmányi út keretében. A gyűjtések részben eggyeléssel, részben kvadrátmódszerrel történtek. A talált fajokról listát készítettünk, a gyűjtőterületeket arab számokkal jelöltük, ezen belül a biotópokat nagy betűkkel. A révi szurdokvölgy Mollusca-faunáját korábban Rotarides Mihály /1942/, a Tordai hasadékét Alexandru V. Grossu és Rotarides Mihály vizsgálták, a tőlük származó fajokat, melyeket mi nem találtunk meg, az illető gyűjtőterület A./oszlopában zárójelbe tett kereszttel tüntettük fel /1.mellékletet!/.

Gyűjtőhelyek és jellemzésük

A Román Szocialista Köztársaság területén három helyen gyűjtöttünk: 1./ Királyhágón /Bucea/ az étterem mellett húzódó árok magaspartján, fás-bokros részeken mintegy 100 m tengerszint feletti magasságban,

2./ a révi szurdokvölgyben /Vadu Crişului/, melyet térképvázlaton is feltüntettünk. Ez a terület a Réz- és Királyerdő hegységek /Munţii Plopişului és Munţii Pădurea Craiului/ találkozásánál fekszik. Jurakori malmi mészkőből épül fel. A szurdokvölgyben számos kisebb barlang,

A révi szurdokvölgy - Das Klammtal von Rév Vadu Grisului

üreg található gyakran vízfolyásokkal, melyek a Sebes Kőrösbe /Crişul Repede/ ömlenek. A Rév /Vadu Crişului/ és Vársonkolyos /Şuncuiuş/ községek közötti völgyszakaszon több biotópban gyűjtöttünk, így: A./ sziklarepedések között és sziklák alján, B./ patakok és folyók partján, C./ a Pestera cu apă /285 m/ nevű sziklaüregben és D./ a Cabana Pestera körüli "Fragmetum transsylvanicum biharicum Soó" bükkös erdőben. Az utóbbi helyen 10 db 25x25 cm²-es kvadrátból származik a gyűjtés anyaga /1.mellékletet!/.

3./ a Tordai hasadék /Cheile Turzii/ biotópjait a következőképpen osztottuk fel : A./ sziklapárkányokon és sziklák között felgyülemlett humuszban a "Seslerietum rigidae praebiharicum Zólyomi " társulásban gyűj-

tött fajok, B./ folyóparti vegyes erdőben és végül C./ a szárazabb, füves lejtőkön talált puhatestűek.

A három gyűjtőterületről előkerült fajokat a mellékelt táblázat szemlélteti a gyűjtőterületenként felsorolt biotópoknak megfelelően.

A talált fajok és mennyiségi viszonyaik

Gyűjtéseink során 54 faj 2659 egyede került elő. A fajlistára nem vettük fel azokat az irodalom által korábban említett fajokat, melyek nomenklaturája megváltozott, vagy kétséges előfordulásuk. Így a Truncatellina costulata alpesi és a Chondrina avenacea nyugat-europai elterjedésű fajokat. Mindkettőt a Tordai hasadékból jelezték. A Pupilla bigranata synonym a Pupilla muscorum-mal. Pintér László anatómiai vizsgálatai alapján az Aegopinella nitens sem szerepel fajlistánkon. A révi szurdokvölgyből és a Tordai hasadékból előkerült Aegopinella-egyedek ugyanis Aegopinella minornak bizonyultak.

Az egyes gyűjtőhelyeken a következő fajok érdemelnek figyelmet:

a királyhágói étterem környékén talált Pseudalina fallax és Pseudalinda stabilis új irodalmi adat. A gyűjtés során a legnagyobb példányszámban ez a két faj került elő /21 illetve 15 db/.

A révi szurdokvölgy legérdekesebb lelete a 285 m tengerszint feletti magasságban lévő Pestera cu apă szobányi nagyságu sziklaüreg patakjából előkerült két Paladilhia-példány volt. Az egyik azonosítható a Paladilhia transsylvanica-val, a másik inkább a Paladilhia leruthi-hoz hasonlít. Összehasonlító anyag híján faji hovatartozása egyelőre nem állapítható meg. Minden esetre feltűnő az egymás mellett előkerült, egymáshoz nem hasonlító egyedek jelenléte. A révi szurdokból nem került elő a Carychium minimum, Acanthinula aculeata és a Nesovitrea hammonis, melyek előfordulását egyébként az irodalom jelzi. Érdekes az Acicula perpusilla előfordulása is. Ezt a fajt eddig csak a Herkulesfürdő /Băile Herculane/ melletti Domogledről a Bánátból

ismerték. Érdekes továbbá a Daudebardia kimakowiczi jelenléte is. Az itt előkerült 36 fajból a sziklapárkányokon a Granaria frumentum, a Strigileuca cana és a Helicigona faustina mutatkozott a gyűjtések során dominánsnak. A bükkös erdőtársulásban a Ruthenica filograna ér el egyedül 70 %-os konstanciát, mellette a Vitrina pellucida és a Trichia hispida az erdő domináns elemei. A vasuti létesítmények kőfalain a Granaria frumentum került elő nagyobb példányszámban. A Tordai hasadék Mollusca-faunájára vonatkozóan található a legtöbb irodalmi utalás, így faunája a legjobban ismert. Rotarides Mihály és Alexandru V. Grossu által jelzett fajok közül 11 nem került elő. Ezzel szemben több fajt találtunk, melyek korábban itt nem fordultak elő. Ezek a következők: Acicula perpusilla, Truncatellina claustralis, Orcula doliolum, Punctum pygmaeum, Vitrea diaphana, Euconulus fulvus, Cochlodina orthostoma, Laciniaria biplicata, Pseudalinda elata és a Pseudalinda stabilis, Hygromia transsylvanica, Euomphalia strigella. A felsorolt fajok közül elsősorban az Acicula perpusilla, Pseudalinda elata és a Pseudalinda stabilis előfordulása említésre méltó. Ezeknek a fajoknak az előfordulásáról eddig ugyanis a Tordai hasadék Környékéről nem volt adat. Itt is, mint a révi szurdokban, az egyes biotópok eltérő dominánsokkal rendelkeznek. A sziklapárkányokon - hasonlóan Révhez - a Granaria frumentum és a Helicigona faustina uralkodik, de megjelenik domináns elemként a Laciniaria biplicata és a Ruthenica filograna is. A folyómenti egyes erdőkben /fűz, éger/ a Vitrina pellucida, Vallonia pulchella, Bradybaena fruticum és a Clausilia dubia a dominánsok, a szárazabb füves lejtőkön a Chondrina clienta, Pyramidula rupestris és a Ruthenica filograna fajok élnek a legnagyobb számban.

A révi szurdokvölgy és a Tordai hasadék Molluscafaunáját összehasonlítva 21 közös fajt lehet kimutatni, ha az irodalmi adatokat is figyelembe vesszük. Mindkét gyűj-

tőhely sziklagyepeinek Mollusca-faunája között mutatkozik meg a domináns elemek tekintetében a legnagyobb hasonlóság. A Tordai hasadék faunája elsősorban magasabb nedvességigényű fajokban gazdagabb. A két terület különböző fajai között azonban keveset lehet olyat találni, amely rendszeres gyűjtőmunka nyomán mindkét területen ne kerülhetne elő. A differenciáló fajok közé kell sorolnunk a révi szurdokvölgy Daudebardia kimakowiczi, Laciniaria plicata biharica, Helicigona banatica fajait, míg a Tordai hasadékban a Mastus bielzi, Spelaeodiscus triaria trinodis és a Phenacolimax annularis fajokat.

Melléklet a gyűjtött fajokról-

Anexa specilor adunate -

Beilage von den gesammelten Arten:

Gyűjtőhelyek - Teritorii de culegere - Sammelorten									
Eiotópok - Bitopi - Bitopen	1	2					3		
		A	B	C	D	E	A	B	C
1. Palædilhia transsylvanica				+					
2. Acicula perpusilla		+					+		
3. Carychium minimum		(+)							
4. Carychium tridentatum		+	+						
5. Cochlicopa lubrica	+								
6. Pyramidula rupestris		+					+	+	
7. Columella edentula		+							
8. Truncatellina cylindrica		+					+	+	
9. Truncatellina claustralis							+		
10. Vertigo pusilla							+		
11. Vertigo antivertigo							(+)		
12. Vertigo pygmaea							(+)		
13. Vertigo substriata							(+)		
14. Orcula doliolum	+	+					+	+	
15. Granaria frumentum		+			+	+	+	+	+
16. Chondrina clienta		+				+	+		
17. Pupilla muscorum							(+)		
18. Pupilla sterri							(+)		

	1	2					3		
Biotópok - Bitopi - Biotopen		A	B	C	D	E	A	B	C
19. Pupilla triplicata							+		
20. Vallonia pulchella		+					+	+	+
21. Vallonia costata							+	+	+
22. Acanthinula aculeata		(+)							
23. Spelaeodiscus triaria trinodis							+	+	
24. Chondrula tridens eximia							+		
25. Mastus bielzi							+	+	
26. Ena obscura							+		
27. Punctum pygmaeum		+					+		
28. Discus perspectivus							(+)		
29. Vitrina pellucida	+	+			+		+	+	+
30. Vitrina sp.							+		
31. Phenacolimax annularis							+	+	
32. Vitrea transsylvanica		+							
33. Vitrea diaphana					+		+		+
34. Nesovitrea hammonis		(+)							
35. Aegopinella pura		+							
36. Aegopinella minor		+			+	+	+	+	
37. Oxychilus depressus		+			+		(+)		
38. Oxychilus glaber		+							
39. Daudebardia jickelii							(+)		
40. Daudebardia kimakowiczi		+							
41. Euconulus fulvus							+		
42. Alopia bielzi tenuis							+	+	
43. Cochlodina laminata	+	+					+		
44. Cochlodina transsylvanica							+	+	
45. Cochlodina orthostoma								+	
46. Clausilia dubia		+							
Clausilia dubia gratiosa								+	
47. Laciniaria plicata							+		
Laciniaria plicata biharica		+							
48. Laciniaria biplicata	+	+					+		
49. Strigileuca cana		+							

Biotópok - Bitopi - Bitopen	1	2					3		
		A	B	C	D	E	A	B	C
50. <i>Bulgarica vetusta</i>		+							
51. <i>Pseudalinda fallax</i>	+								
52. <i>Pseudalinda elata</i>							+		
53. <i>Pseudalinda stabilis</i>	+							+	
54. <i>Ruthenica filograna</i>							+		
<i>Ruthenica filograna transsylvanica</i>		+			+				
55. <i>Bradybaena fruticum</i>		+	+					+	
56. <i>Helicopsis cereoflava</i>							(+)		
57. <i>Hygromia transsylvanica</i>	+	+					+	+	
58. <i>Trichia sericea</i>		+					+		
59. <i>Trichia hispida</i>		+			+		(+)		
60. <i>Trichia bielzi</i>			+					+	
61. <i>Euomphalia strigella</i>	+	+			+		+	+	+
62. <i>Helicigona faustina</i>		+							
63. <i>Helicigona faustina associata</i>							+	+	
63. <i>Helicigona banatica</i>		+			+				
64. <i>Cepaea vindobonensis</i>		+							
65. <i>Helix pomatia</i>		+			+			+	
66. <i>Helix lutescens</i>							(+)		

Irodalom: Rotarides, M./1940/: Erdély csigafaunájának átlatföldrajzi érdekességei ä Tiergeographische Charakterzüge der Schneckenfauna Siebenbürgens. Állatt.Közl.38: 92-112. - Rotarides, M. /1942/: Malakofaunistische Angaben aus Siebenbürgen und aus dem Mecsek-Gebirge, mit besonderer Berücksichtigung der Clausiliiden. Fragm;Faun.Hung. Tom.V.,fasc.1. - Rotarides, M. /1943/: Eine neue Paladilhiopsis-Art /Gastr. Prosobr./ aus einer siebenbürgischen Höle, nebst einer Bestimmungstabelle der ungarischen Paladilhiopsis-Arten.Fragm. Faun. Hung.Tom.VI., fasc.1. - Soós, L. /1943/: A Kárpát-mé- dence Mollusca-faunája, Budapest. - Grossu, A.V. /1955/: Fauna Republici Populare Romine. Mollusca.Vol.III.fasc.1.

Gastropoda-Pulmonata, Bucuresti. - Grossu, A.V. /1956/:
Fauna Republici Populare Romine. Mollusca. Vol.III.fasc.1.
Gastropoda.Prosobranchia si Opisthobranchia, Bucuresti. -
Zilch, A. et Jaeckel, S.G.A. /1962/: Die Tierwelt Mitteleu-
ropas II.1. Mollusken, Ergänzung, Leipzig. - Soó, R. /1964/:
A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi
kézikönyve I. Synopsis systematico- Geobotanica Florae Ve-
getationsque Hungariae I. Budapest. - Beldie, Al. Dihoru,
/1968/: Conspectul asociatelor vegetale din Carpatu - Ro-
maniei Societata de Stiinte Biologice Comunicari de Bo-
tanica VI, Bucuresti, p.:133-237. - Sajó, I. /1968/: Clau-
silia dubia gratiosa n.subsp.Arch;Moll. 98, 1-2. Frankfurt
a. Main 55-56. - Pintér, L./1974/: Faunistische, nomenklato-
rische und systematische Bemerkungen, Soosiana.2:17-18.